GEORGII HORNII

AUCTARIUM DEFENSIONIS PRO VERA ÆTATE MUNDI.

LUGDUNI BATAVORUM,
Apud JOHANNEM ELZEVIRIUM,
Academ. Typograph.
cIↃ IↃCLIX.

BENEVOLO LECTORI
GEORGIUS HORNIUS.

TErtium hoc pro vera ætate mundi & integritate Codicum Mosis Hebrææ linguæ scriptum est, ad quod me nulla rixandi libido, nulla obtrectatio aut odium cujusquam sed adversarii importunitas & pervicacia impulit. Pergit ille plura opprobria in personam meam (& hoc Latinissimum est ut multis probatis exemplis ostendi posset si rixas Grammaticas chronologicis immiscere placeret) quam pro sua opinione argumenta producere. Eo autem patientius ejus intemperiem fero quia vitium hoc ipsi innatum videtur, & cui etiam si velit maxime resistere non potest, præsertim cum splendida bilis verba ipsi dictat. Ne Salmasium quidem (at quantum virum!) modestius excepit, cujus etiam exemplo me solari possum, & quod sint ὄψον ἡ κατηγορίαι τοῖς κακοῖς. Vix ulli, ac ne quidem patronis suis pepercit; omnes ipsi, si qua in re ejus opinioni-

bus adversari videantur, incpti, absurdi, stulti, triviales, obstinati, frigidi, stolidi, inscii, impudentes sunt. Oppugnavit ille sua dissertatione quicquid usquam hactenus Chronologorum fuit, dum annis 1440. *ab ipsis peccatum contendit. Ut hoc evincat, codices Hebræos Mosis corruptos dicit & quidem innumeris in locis. Ut hoc probet, librarios in transcribendo semper peccare dicit, & omnes omnino codices (solis fortè Sinensibus exceptis) corruptos esse. Cum opponitur providentia divina quæ peculiari cura S. Scripturas, etiam in tanta librariorum negligentia, à corruptione conservarit, & ne possent unquam imposterum corrumpi Masoretas excitaverit (id quod Buxtorfius Senior luculenter in Tiberiade ostendit) negat hoc, & Masorethas textum Heb. ex versione LXX. corrigere debuisse dicit. Ac denique ad Capellum tanquam ultimum judicem controversiæ hujus provocat, nulla habita ratione eorum quæ & Usserius & Buxtorfius junior Capello reposuerunt. Versio Græca LXX. est ipsi divinitus inspirata, quam tamen Capellus puerilium ac pudendorum lapsuum accusat, & ipse Augustinus in ea agnoscit* constantiam quandam erroris qui non casum redoleat sed industriam. *Corrigit passim textum Hebræum absque ullius MS. Codicis autoritate. Quid autem de ejusmodi correctoribus judicent Theologi Belgæ, verbis Voetii Disputat. de insolubilibus (ut vocant) Scripturæ, exponam:* Siquidem textum Hebræum

bræum alicubi corruptum fateri eumque emendare nobis liceat additione, detractione aut mutatione, tum sane nimis lata porta Atheis, Gentilibus, Judæis, enthusiastis, &c. aperitur, nec video quomodo authoritatem Scripturæ tueri possimus. Imo si tibi aut mihi, cum expedire me nequeo, hoc licet, cur non & alteri, atque itidem tertio, & sic in infinitum? Si Critica illa licentia ex ingenio absque MS. Codicum authoritate emendandi concedatur, habebimus mox aut à curiosis, aut ab hæreticis (præsertim Socinianis) tot calidas conjecturas, conjectanea, verisimilia, suspiciones, dispunctiones, variantes lectiones, quot Plautus aliique boni autores annis aliquot nunc passi sunt, imo textus Originalis desinet tandem in Chaos variarum lectionum & concordiam discordem. *Hæc & plura Theologus ille, qui etiam prolixe ibidem vindicat lectionem* כארי *ac alia loca quæ corruptionis accusantur. Et quia adversarius semper me descriptorem vocat etiamsi nihil plane describam, ex Epistola Usserii quædam adhuc adscribam atque ita finem faciam.* Sed nihil editionis LXX. authoritatem magis minuit, quàm multiplex illa tot assumentorum ad sacram Hebraicæ veritatis purpuram audacissimè facta additio: quæ aliquando non versiculorum tantùm aliquot, sed integro-

rum etiam eſt capitum. Qui verò in uno libro *ad libitum* multa addunt & omittunt, in aliis ita commutant omnia *penè pro arbitrio*, non æqui ſanè habendi ſunt Hebraicæ lectionis arbitri: præſerim quum in Daniele complura illi capitula Hebræo textui addiderint, quæ ob hanc ipſam cauſam Euſebius & Apollinarius, Porphyrii calumniis reſpondentes, ut legitimam Scripturæ partem defendere recuſabant; ſed etiam reliquæ prophetiæ faciem univerſam ita immutaverunt, ut Chriſtianæ Eccleſiæ, in aliis libris eorum Verſionem ſecutæ, hic eam repudiare atque in ejus locum Theodotionis editionem coactę fuerit ſubſtituere. De ipſo quoque Joſepho non eſt illud prætereundum, quod ex ſacris Hebræorum litteris Origines ſuas tranſlaturum ſe eſt pollicitus, neq; ſubtrahendo quicquam neque addendo, id eum pari fide non præſtitiſſe. Eodem enim conſilio quo Perſis nuper Hieronymus Xaverius Jeſuita interpolatam à ſe Evangelicam dedit Hiſtoriam, etiam Græcis ille rerum in Vetere Teſtamento geſtarum tranſmiſit memoriam: nonnulla quæ erant in Canone ſupprimens, alia (ut quum Salomoni, verbi gratiâ, pro 40 regni annis 80 tribuit; & in numero talentorum argenti ad Templi uſū à Davide relicto I. Chronic. XXII. 14. centum millia

millia pro mille millibus ſubſtituit) immutans, atque ex ſcriptis apocriphis non pauca adjiciens; uti in ejus de Moſe trienni, de eodem juvene cum Æthiopibus bellum gerente, de Tharbi regis Æthiopum filiâ connubium ejus expetente, & aliis ejuſdem farinæ narrationibus licet perſpicere. Eodem quoque conſilio, ſed majore licentiâ, editionis Græcæ LXX. ſeniorum titulo evulgatę author, quum totius Veteris inſtrumenti arcana (id flagitante fortaſſe aliquo, cui hoc denegare ille non poterat) hominibus alienis à Republicâ Iſraëlis eſſent communicãda, & margaritæ eâ ratione coram porcis (ita enim à Judęis habebantur Gentes) projiciendę; quod proximum erat, quantâ potuit negligentiâ opus perfecit: & in *Ezechiele* oſtendens quid in vertendo poſſet, in reliquis libris quid vellet facere; detractationibus, mutationibus, & additionibus ſuis ita eos invertit, ut cum Ariſt. dicere potuerit, fuiſſe eos καὶ ἐκδεδομένους καὶ μὴ ἐκδεδομένους. Sed quocunque animo id ille fecerit, ab hebraicis qui manibus omnium tum ferebãtur codicibus certo conſilio & deſtinatâ operâ receſſiſſe eum conſtat. In quâ tamen tam longâ & latâ à textu originario diſceſſione, divinam tecum providentiam & agnoſcimus & ſuſpicimus: quòd nulla extiterit tam *damnoſa inter utroſque textus differentia,*

ferentia, ut rectam fidem, quæ ad salutem est necessaria, labefactaret aut læderet. Quâ ratione saluti prospectum est, tum *Hellenistarum*, sive Græciensium Judæorum, qui quum Hebraiços libros nullo modo intelligerent, & præter hanc nulla jam alia totius Veteris Scripturæ extaret Interpretatio, Mosis & Prophetarum lectionem inde petitam in Synagogas suas introduxerunt: tum *Christianorum* è Gentibus, qui eos secuti eandem quoque Versionem in usum Ecclesiasticum receperunt. Ex Hebraicâ à Palæstinis & Babyloniis, atque Græca ab Hellenistis Judæis receptâ, Hebræam novam impostor iste Dositheus Samaritanus conflavit editionem; novis quoque detractionibus, mutationibus & adjectionibus, prout libitum erat, à se contaminatam. Hinc in annis Patrum post Diluvium, Geneseos XI. prætermisso cum Hebr. Cainane, ante παιδογονίαν quidem, eosdem illis tribuit quos Græca habet editio; post παιδογονίαν verò (solo Ebero excepto, cui 270. cum Græcis tribuit, non 430. cum Hebræis) planè diversos. Et annos Patrum ante Diluvium, Geneseos V. ita digerit; ut quum ab Adamo ad Diluvium Hebræi 1656. annos dinumerent, Græci 2242. vel 2262. ille 1307. tantùm constituat: in eundemq; Diluvii annum non solùm Mathu-

salæ

ſalæ (cum Hebræis) ſed etiam Jaredi & Lamechi mortem conjiciat; neque Mathuſalam (ut alii omnes) ſed Noachum omnium Patrum longiſſimè vitam produxiſſe adſtruat. Quæ non ex negligentiâ, aut Hebraici quo ille uſus fuerat codicis à noſtro variatione, ſed ἐκ προαιρέσεως & merâ libidine à nefando impoſtore admiſſa fuiſſe, res ipſa clamitat. *Si tu Capelle in Criticatua docuiſti ex Samariticis & Græcis τ͂ LXX codicibus varias Hebr. textus lectiones non minùs veras, & certas poſſe colligi, quàm quæ hodie in noſtris Hebr. legantur Bibliis*: non potui non dicere, ad pervertendum ſpiritus Sancti in mille ſcripturę locis germanum ſenſum (de regulâ enim Fidei hîc non loquor; ſecundùm cujus analogiā Chriſti Eccleſia, quantum vis aliâs corruptiſſimâ Bibliorum tranſlatione uſa, ſalutarem Dei cognitionem & conſervavit integram, & in ęternum eſt conſervatura) viam eâ ratione aperiri longè periculoſiſſimam; quam qui primus obſtruere conaretur, à non ingratâ poſteritate magnam initurus fuiſſet gratiam. *Habes nunc deſcriptionem meam. Tu vero unde deſcripſeris ea quæ contra æternitatem mundi affers, unde quæ de corruptione textus Hebræi, Maſſoretis, Bereſith Rabba, Nomis Ægypti, Onkelos, loco Pſalmi XXII. 17. Oanne & aliis omnium optimè noſti, & oſtendi tibi, ſi neceſſe, poteſt. Sola*

**

quæ

quæ de explicatione nominum Hebræorum Josephi affers, nulli debes:

Hæc mea sunt, dicas, injiciasque manus.

Sed desino, ac te animo Christiano ac benevolo hortor, ut si quæ tibi exciderunt imprudenti, quæ fortasse secius ac tu velles intelligi possent, ea veritati ac concordiæ condones, nec defendendo exaggeres. Nemo dubitat quin intentio fuerit bona; secutus es alios errantes, excitare voluisti studia hominum ut de obstruenda via illa periculosissima cogitarent, quam qui primus obstruere conaretur, à non ingrata posteritate magnam initurum gratiam Usserius Capellum monet. Si vero, contra vota ac spem bonorum, omnino in opinione tua, non modo ipse perseverare velis; verum etiam publicis scriptis ad alios eam disseminare: tum quidem nunquam in Batavia & alibi deerunt viri magni qui se opponant ac sententiam Ecclesiæ Orthodoxæ tueantur. Unum addam quod in defensione XI. prætermissum, argumentam illud pro integritate textus Hebræi contra calumniam corruptelæ Judaicæ, ab omnibus Theologis Orthodoxis tanquam palmarium & invictum afferri; quod nec ante nec post Christum Codices à Judæis corrumpi potuerint. Videantur Chamier *de Canone lib. XII. cap. XI.* Spanhemius *parte 1 dub. XXIII. Quid hic noster castigator? Primo argumentum triviale vocat. Deinde culpam omnem rejicit in librariorum incuriam, properantiam*

tiam & cæcitatem, ac qui hoc negare ausint, more suo stolidos vocat. Solet nimirum ille de librariis Sacrarum Scripturarum æque maligne judicare ac de illis qui Plautum vel Melam discripserunt. At longe aliter se res habet, ut ex Philone & Josepho patet. Non fuerunt librarii Judæorum tam incuriosi, properantes & cæci, ut tam enormes errores commiserint. Summa religione & attentione in describendis exemplaribus versabantur; idque maxime circa Christi tempora quibus Philo & Josephus vixerunt. Christus igitur & Apostoli nihil reprehensione dignum quod hanc Codicum integritatem spectat, in Judæis deprehenderunt, quin potius studium eorum & industriam summe commendabant. Quare nulla necessitas iis incumbebat in Synagogis de syllabis, literis, numeris & apicibus disputandi. Et utcunque aliqua literarum fuisset inversio, aut major minorve figura, aut terminationis ac scriptionis varietas in quibus fere tota Critica Masoretica occupatur, nihil tamen hoc essentiæ aut materiæ vocum præjudicat, non magis quam si quis Gallice scribat reine *aut* roine, *Belgice* morgen *aut* mergen. *Hæ igitur minutiæ nullam inferunt textui corruptionem, ut castigator putat, cui omnis discrepantia corruptela videtur. Sed aliud quid esset si oratio affirmans in negantem, aut viceversa, vel una res disparata in disparatam aliam aut oppositam esset mutata. Talis enim mutatio corruptionem textui infert, non vero*

quævis varia lectio aut diversitas literarum quarundam. Firmum igitur argumentum Theologorum manet, contra frivolas & triviales Castigatoris exceptiones, qui assuetus corrigendis vel corrumpendis potius authoribus, eandem sibi licentiam in Sacris Scripturis arrogat & pro הבל *legendum censet* אבל. *pro* ירום ירון *pro* בעבורך בעבודך *pro* ראובן רובאל *pro* זבלן זההבלן. *Et ita pro lubitu totum textum Hebræum tandem reformabunt, si hæc licentia ipsis permittatur. Negas cataractas cœli recte vocari orbes cœli. Negas ergo recte vocari* utres cœli *apud Jobum cap XXXVIII. Major sane convenientia inter inflatum utrem & orbem, quam inter camelum & cucurbitam: esse autem nubes quæ ambitum plane rotundũ & levigatum habeant, Philosophi docent. Dantur ergo orbes in cœlo extra sidera; id quod tu, qui tamen alibi Philosophum te vocas, ignorasti. Negas* vel unum ex Græcis patribus produci posse qui negarit θεοπνευστίαν LXX. Interpretum. *Spatio exclusus cogor te iterum remittere ad Theologos, imprimis Chamierum de Canone lib. XIII. ubi omnibus tuis nugis copiose respondet. Ecclesia Græca totum Danielem LXX. Interpr. rejecit. Vbi ergo θεοπνευστία tua? Abi impranse & imparate & dic quod semper & ubique me emungi patiar.*

ERRATA.

*. 2. l. penult. pro ἡ k. αἱ p. 3. l. 4. adde locuta.

GEOR-

GEORGII HORNII

AUCTARIUM,

AD DEFENSIONEM VERÆ ÆTATIS MUNDI.

DEFENSIO PRIMA.

UT ineptiam tuam redarguerem, qui Solœciſmum quærebas ubi nullus erat, etiam ego tibi vocem *Libenter*, *Libenter*, objeci, & nunc quia me, ego etiam te, ab illo crimine Scholaſtico abſolvo. Quia autem mille alios Solœciſmos te oſtenſurum jactas, ut illos ordine repræſentes peto, liberabis me magna ſarcina, ſi mille Solœciſmos demonſtres, & pro ſingulis, ſingulos annos tuæ Chronologiæ Sinenſi indulgebo. Augebis

librum Scioppii mille Solœcismis, ego tuam ætatem mundi mille annis. Adde si placet illum: *expergiscam te*, ô non muscarum sed elephantarum venator!

DEFENSIO II.

Concedis linguam Hebræam qua scripta sunt Biblia Sacra, esse authenticam & Originalem. Ergo codices Hebræi sunt incorrupti: omne enim Authenticum debet esse irreprehensibile. Ergo male fontes ex rivulis, Originalem textum ex traducibus emendas, qui pessimus & infelicissimus es emendator, ut infra in Josepho tuo videbis.

DEFENSIO III.

Hic mihi temperare non possum quin te stolidum appellem, qui tot Theologos stultitiæ insimulas. Tune miser & inepte Grammatice adeo impune in omnes, te multo meliores, debaccheris? Tune ut corrigas Spanhemium, qui tam male Melam correxisti? qui tam misere, tam ridicule nomina Patriarcharum Hebræa explicasti? Sed desino ne tibi bilem moveam.

DEFENSIO IV.

EGregia ratio. Si mulier Samaritana cum Christo Hebraice (Syriace vis dicere; sed perinde tibi quid dicas qui æque peritus utriusque linguæ) ergo lingua Chutæa sive Persica eadem est cum Hebræa. Si Vossius loquitur Italicè: ergo Italica lingua eadem cum Belgica.

DEFENSIO V.

TUne me docueris quid sit Codex Samaritanus? Profecto te Samariticas literas non nosse, neq; textum Samariticum legere posse, satis ostendis dum ignoras literam ב apud Samaritas & Hebræos esse eandem: In Græcis vis aliquid conari, & tamen ineptè χοῦς & ἀσβόλος putas idem significare.

DEFENSIO VI.

NIhil hic occurrit dignum Annalibus Sinensibus, nisi quod tibi lepidissimam illam metamorphosin Platonis in Chopinum vindicas, eamque tibi jam pridem excidisse dicis. Bene est: restituo ergo eam tibi jure post liminii, ignoraveram enim te tot lepidissimarum metamorpho-

ſeon eſſe poſſeſſorem. Nam etiam ex Perſis facis Hebræos.

DEFENSIO VII.

DIfficultates tuas quas pro conturbanda Joſephi Chronologia moves, nihil moror. Sufficit mihi ipſe Joſephus te longe clarior & melior, qui dicit à creatione ad Moſen eſſe de *tribus millibus annorum paulo minus*. Deinde *à Moſe ad Neronem annos bis mille*. Reliqua tu vel nega, vel corrige, vel ſurſum deorſum move, mea, neque veritatis Moſaicæ, nihil refert.

DEFENSIO VIII.

QUia tu adeo ſocors es ut nolis inſpicere Kircherium, in tui gratiam literas Samaritanas quæ cum Hebræis conveniunt libenter apponerem, ut videres an Moſes ſi reviviſceret ne unam quidem literam in Hebræis Scripturis aſſequeretur. Sed deſunt characteres Samaritici, ideo nolens te denuo ad Tomos Kircherii remittere cogor.

DEFENSIO IX.

DEliras. Si Seth natus anno Adami CXX. (ut Hebræus textus asserit, quem tu nullo jure corruptionis arguis) falsum ergo est eum demum natum anno CCxxx.

DEFENSIO X.

V*Iginti nomina ætates continent* XIX. An nondum percipere potes quid sit generatio, ętas, γενεὰ? Profecto infelix ingenium in numeris supputandis habes, & stomachum tuum confirmare debebas aliqua esca pretiosa. Viginti nomina, ætates continent xx. Isaacus vicesimam generationem claudit & inchoat vicesimam primam. Hæc clara, certa sunt; & tu tamen putas neminem scire quid sit γενεὰ ac satis pro imperio, *dic igitur miselle, dic quæso, quid hoc vocabuli sibi velit. Hiscas vel semel absque errore si possis.* Mi homuncio, quia tu mihi imperare vis, ideo non dicam tibi quid sit γενεὰ: tu enim noluisti quoque explicare mihi illos duos Manilii versiculos. Ego vero non semel tantum sed vel centies hiscam absque errore: idque propterea ut tibi bilem concitem, qui adeo es imperiosus, ut etiam ne hiscere quidem alios velis. Abi,

abi, inepte, & apud Seras tuos regna: hic Leidæ nullius otiosi nugatoris imperia agnoscimus. Ad cætera nihil respondes.

DEFENSIO XI.

CAinan tuus est spurius. Nihil respondes. Lege ergo Bochartum contra Cainanem disputantem, & vel refuta eum, vel tace imposterum cymbalum mundi.

DEFENSIO XII.

REcte me reprehendis quod dixi Abrahamum decimum natum esse post dilivium. Nonus tantum fuit nativitate, decimus ætate. Sed Cainani tuo non est dandus locus ut Abrahamus fiat decimus etiam nativitate. Satius est vocem γενεὰ carere illo significatu, quam Mosen corruptionis arguere.

DEFENSIO XIII.

AN versio LXX. fuerit divinitus inspirata? id quod tu cum Bellarmino & aliis Pontificiis affirmas, ego cum Ecclesiis Protestantibus nego, quia est quæstio quæ ad Theologiã spectat, hinc ejus

ejus decisionem remitto ad Theologos Orthodoxos in Batavia. In antecessum autem ne longa mora torquearis, lege Capellum Apol. p. 21. ubi agnoscit *pueriles & pudendos sæpe lapsus atque aberrationes à genuina vocum & phraseon significatione & Sacrorum Scriptorum mente ac scopo, etiam in iis locis in quibus illi non secus quam nos hodie, legerunt.* Sed tu fortasse dices Cappellum hic errasse. Id enim ex arcanis tuis est provocare ad autores, & cum ex iis convictus es, erroris eos accusare. Ita cum Bocharto egisti: ita cum Spanhemio: eadem erit fortuna Capelli.

DEFENSIO XIV.

Dicis cœlos esse solidos, idque ex Jobo vis probare. Hic te Philosophis flagellandum (salva autoritate Orbilii) committo. Jobus nihil tale innuit, ut ex versione & notis avi tui Junii videre potes, quanquam credo Romanam Sixti V. prefers. Tu vero etiam Lexica Hebr. auges voce נכור unde fiat בנכורך ἐν τοῖς ἔργοις σου. Bene est: *Buxtorf.* ergo addat suo Lexico עכור ἔργον. *Vossius*. Reliqua ita defendis ut dicas textum Hebræum corruptum. Si hoc ita tibi permittitur, tum nulla difficultas & quin Josephus sit optimus Hebræus

& LXX.

& LXX. optimi ac θεόπνευστοι interpretes. Viderint Theologi Batavi an hoc possit admitti.

DEFENSIO XV.

TU ineptissimus omnium Grammaticorum es, qui variam lectionem statuis esse corruptelam. Aliud est diversum & varium: aliud adversum & contrarium.

DEFENSIO XVI.

Valde stolida imo & impia esse dicis quod scripsi LXX. Interpretes annos Mosis studio & data opera corrupisse. Quanquam tu Usserium adeo contemnas, ego tamen susque deque habens tuam illam superbiam, eum in hac quæstione omnino sequendũ existimavi. Ponam autem ejus verba integra, etiamsi me descriptorem voces, ut saltem alii videant quantus tuus sit stupor. Is igitur ad verba Capelli quæ Effugio XIII. præmisimus ita inquit: *An vero ex ignorantia aut ἀβλεψία in tam frequentes, tam pueriles & pudendos lapsus homines Hebrææ linguæ satis peritos incidere potuisse putabimus: an accurratiorem potius eos omnem transferendi rationem Consulto hic neglexisse?* Quod certe alibi passim ab eis fuisse factum videmus; ubi nulla literarum similitudo vel vocum affinitas variantis lectionis

aut

aut erroris à librariis commissi aliquod exhibet vestigium. Quò referenda celeberrima illa de annis primorum Patrum, in cap. V. & XI. Geneseos, differentia: de quâ, in lib. 15. de civitate Dei cap. 13. B. Augustinus. *In his in quibus continuatur ipsius mendositatis similitudo, ita ut ante genitum filium qui ordini inseritur alibi* (in Græco sc.) *supersint centum anni, alibi* (in Hebræo) *desint; postgenitum autem ubi deerant supersint, ubi supererant desint: videtur habere quandam, si dici potest, Error Ipse Constantiam; nec casum redolet, sed* Industriam. hâc additâ conclusione, ipso dignâ. *Rectè fieri nullo modo dubitaverim, ut cùm diversum aliquid in utrisque codicibus invenitur, quandoquidem ad fidem rerum gestarum utrumque esse non potest verum, ei linguæ potiùs credatur, unde est in aliam per interpretes facta translatio.*

DEFENSIO XVII.

RECte Johannes de Temporibus à me vocatus Johannes à Stampis. Ita enim eum etiam vocant qui Latinè scripserunt, oriundumq; fuisse oppido Estampes volunt. Tu vero ne Gallicè quidem recte scribis dictum Jean des Tamps. Rectè etiam argumentor: *si dantur longævi, dantur etiam qui decimum vel* XV. *nepotem videre possint.* Ta-

les

les nimirum longęvos intelligo qualis Semus fuit, quem ipſe fateris XIII. nepotem ſecundum Moſen Hebræum vidiſſe. Quorſum ergo hæc inepta & puerilia ſcommata?

DEFENSIO XVIII.

OScitanter confundis Ogygen Atticum cum Ogygo Bœotio. De Attico qui Ὠγύγος Cedreno, tradūt quod recētior fuerit Abrahamo: Bœot. autem Rex Ectenum Ὤγυγος quam antiquus ſit ex Pauſania facilè intelliget qui Gręcè legere poteſt. Verba ejus ſunt: τὴν τὴν Θηβαΐδα οἰκῆσαι πρῶτον λέγουσιν Ἐκτῆνας, βασιλέα δὲ εἶναι τῶν Ἐκτήνων ἄνδρα αὐτόχθονα Ὤγυγον. Si ergo ante Abrah: homines fuerunt in Græcia ut ex regno Sicionyorum & Argivorum patet, & primi Boetiæ cultores ſunt Ectines, eorumq; Rex Ogygus αὐτόχθων, cur tu negas Abrahamo vel antiquiorem vel æqualem eſſe potuiſſe? Pauſaniam de Lelege non intellexiſti. Refert ille non quid verum putet, verum fabulas Megarenſium, qui Lelegem αὐτόχθονα ex Ægypto veniſſe nugabantur duodecim poſt Cara ætatibus. Quomodo ergo potuit eſſe αὐτόχθων ſi advena ex Ægypto, & quidē tam recens fuit? Hinc ut fidem hujus rei elevet dicit φασὶν & λέγουσιν, iiſque opponit aliam Bœotiorum

rum traditionem. Sed quid illis ἀρχαιολογίαις Græcorum tribuendum ſit Africanus monuit, quem ſi non vis legere apud Scaligerum, lege ergo eum apud Georgium Syncellum.

DEFENSIO XIX.

TU vero ipſum actum generationis putas requiri ad virum, & neminem eſſe virum niſi qui actu ipſo hoc demonſtraverit. Id quod te didiciſſe credo cum Ovidium de arte amandi interpretateris. Utcunque autem hoc ita ſe habeat in arte obſtetricandi (tu enim graviſſime diſſeris quod ſit diſcrimen inter puellam, virginem, mulierem) tamen Grammatici aliter loquuntur, & viros vocant qui matura ætate ſunt, neque hoc diffiteri potes. Sed per me licet tibi viro eſſe qualiſcunque tandem velis, & actu ipſo hoc demonſtrare; ego ætatis privilegio contentus ſum.

DEFENSIO XX.

IAm vero ſi quis illa examinet quæ pro Joſephi peritia in lingua Hebręa affers, quam miſera, quã ridicula cauſæ trepidantis & deſperatæ argumenta reperiet! שמשון componis ac שמש & און. Hoc poſterius iterum truncas & pro און ſcribis ון ac denique totum nomen in Solem fortitudinis detor-

 ques.

ques. נעמי dicis significare *εὐτυχίαν*. unde autē probas? Nam hoc Buxtorfius ignoravit, quo tu sc. in Hebræis doctior es. At LXX *εὐπραγίαν* vertunt. Idonei sc. judices, ut paulo ante ex Capello tuo intellexisti. מרה vis esse dolorem, quia omne amarum cum dolore sit. Vide acumen! Omne amarum abstergit, ergo מרה significat abstergens. In Rubenis vel Rubelis nomine profecto illis qui Hebraicas literas vel primis labiis gustarunt, risū movebis. *Recte interpretatur Josephus misericordiam Dei.* Ratio tua est quia L in N sæpe transit, & B ac M promiscuæ sunt literæ. Si quis ex hac tua ratione & ex nomine Ruben vel Rubel possit exsculpere misericordiam Dei, non detrecto quin Josephus pro Magistro nostro in in lingua Hebræa habeatur, & tu pro ejus generoso discipulo. Ut Nephtalimum facias hominem *ex machinationibus*, malarum artium, fraudatorem & versutum, Josephum erroris accusas, ac pro *εὐμηχάνητος* legis *ἐκμηχανήματος*. Ubi Codex tuus MS. qui ita legat? *At sic reperisse videtur Rufinus.* Nosti illud; multa videntur & non sunt. Omnes vero tuas pro Josepho machinationes destruit Rachel, quæ dicit: *Luctationibus divinis luctata sum cum sorore mea, etiamque valui, quapropter vocavit nomen ejus Naphta-*

Naphthalim. Ubi avus tuus Fr. Junius annotat *luctationis vel luctæ meæ filium.* Nescio autem cur Naphthalimo adeo sis infensus, & eum ex arte & machinatione uatum velis, cum tamen Rachel Deum datorem hujus sui filii celebret. Neque melius cum Zabulone agis quem ex חבל & זח consarcinatum putas. Ita igitur dictus fuisset זהחבלן, sed tu duas literas expellis הח. Mi bone, mi dulcis homo, certe doleo quod te tam turpiter prostituas apud linguæ Hebrææ peritos. Ineptissimus est tuus ille זהחבלן, & derivatur זבל ג זבלן habitavit. Et quia mihi credere non vis, en tibi Leam explicantem nomen filii sui. *Nunc tandem* cohabitabit *mecum vir meus quia peperi ei sex filios; idcirco vocavit nomen ejus Zebulunem.* Ubi Junius: id est *donum cohabitationis, donatum filium ad conciliandam cohabitationem viri.* De Benjamine cum aliud quod dicas non occurrat, corruptum dicis Josephum. Largiar hoc tibi quam primum Codicem MS. produxeris.

DEFENSIO XXI.

Vitey nunquam in rerum natura extitit. Ultro hoc tibi largior; est enim Vitey idem cum Fohi primo illo Rege Sinensi: Non tantum Vitey non extitit, sed neque Xinnungus, neque multi

multi alii in Catalogo illo. Appellavi eum Vitey cum aliis, cum nondum accuratior lectio Fohi apud nos innotuisset. Non est tanta inter Fohi & Vitey differentia quanta inter זחחבלן & זכלן quanta inter Ruben & Rumelum.

DEFENSIO XXII.

Bene est quod calumniam illam de Judæis hodiernis revocas, vel saltem mitigare conaris.

DEFENSIO XXIII.

Probaturus Catayam & Sinam non esse eandem regionem, ex Texeira ostendis Persas nomen Sinæ omnibus Provinciis ultra Jaxartem tribuere. Nam illa verba Texeiræ *los Parsios suelen muy de ordinario denotar con este nombre Chin, à todo aquello que se contiene de las Provincias de Maurenahar adelante* vertis *solent Persæ nomine Sinarum comprehendere quicquid est ultra Provinciam Maurenahar*. Et quid potest esse ultra Provinciam Maurenahar ut tu vocas? Etiamsi vero Persicam linguam non intelligam, tamen ex præceptoribus meis olim didici *Mawaranahar* significare id quod est ultra fluvium, nimirum Oxum (non Jaxartem ut tu vis) & non esse Provinciam aliquam sed com-

complecti maxima & amplissima regna ac imperia. Abulfeda dicit: *Quibus limitibus Mawaralnahra ab ortu & septentrione claudatur, nobis incompertum est.* Tu vero dicis Persas Sinam vocare quicquid ultra Provinciam Mawaranahar sit. Nihil autem ultra eam est, vel si quid sit, incognitum non modo Abulfedę, verum etiam Martinio est. Ipsam Sinam Abulfeda sub nomine Mawaralnahar complectitur, quippe qui civitatem *Chanbalck*; quæ est Cambalu vel Peking, in ea collocat. Iterum tibi dico, nullam esse Catayam extra murum Sinensem, & hic Martinio nisi credere velis, merito pervicaciæ accusari potes. Denique Mawaranahar appellare Provinciam æque acutum est ac si quis imperium Romanum Provinciam appellet. Quam late pateat vide Tex. pag. 383.

DEFENSIO XXIV.

Nunc demum prodit ille qui

Non formosus erat, sed erat facundus Vlysses.

Contra omnia illa quæ de Abrahamo tanquam primo inventore Astrologiæ hic Ulysses rhetoricatur, unicum illum Polyhistoris Alexandri apud Euseb. lib. IX. locum proferam, ubi profitetur Astrologiam ab Enocho primum repertam.

Verba

Verba ſunt τὴν δὲ εὕρησιν αὐτῶν εἰς Ἐνὼχ ἀναπέμπειν, καὶ τοῦτον εὑρηκέναι πρῶτον τὴν ἀστρολογίαν. Si igitur Enoch inventor Aſtrolog. & eam ab Enocho accepit Abrahã, cur tu adeo nugaris? Joſephus teſtatur Aſtronomiam & Geometriam jam ante diluvium inventas fuiſſe. Negas numerum ſtellaram iniri poſſe. Nego & ego, ſi intelligas omnes etiam minutiſſimas & remotiſſimas quæ non viſum modo, verum etiam teleſcopia effugiunt propter immanem diſtantiam. Et ita intelligenda ſunt loca Scripturæ quæ ſtellas innnmerabiles hominibus ſtatuunt. Jer. XXXIII. 22. Ita Auguſtinus: *Stellæ dinumerari non poſſunt, quia nec omnes eas videri poſſe credendum eſt.* Aliud autem eſt loqui de ſtellis valde notabilibus & quæ diſtinctè videri poſſunt. Harum numerum expreſſerunt Aſtronomi. Plinius lib. II. cap. XLI. *Quidam mille ſexcentas annotavere ſtellas, inſignes videlicet effectu viſuve.* Ptolemæus mille & viginti duas numeravit. Deus autem Gen. XV. Abrahamum jubet intueri ſtellas & eas numerare. Loquitur ergo de ſtellis viſu inſignibus, non verò de illis quæ videri non poſſunt. Quæcunque autem ſtellæ diſtiuctè videri, eædem etiam numerari poſſunt & numerantur ab Aſtrologis. Si igitur Aſtrologus Abrahã, cur ſtellas perceptibiles

& vi-

& visibiles numerare non potuit, cum illas alii Astrologi numerare possint, vides quam inepte tu cum tuo gladiatore Petro & Astrologo Abrahamo & Malcho nugeris. Mirum vero Democriti acumen memorat, qui absque telescopiis videre potuit quod alii non potuerunt. Chamum Chuso & Nimrodo tradidisse Astronomiam æque idoneis testimoniis probat Kircherius ac tu; dum ex Abrahamo facis inventorem Astrologiæ. Sed Kircherius scilicet tibi displicet, & *Vir fuit in Philologicis prorsus tui similis nisi quod longe ingeniosior & eruditior.*

DEFENSIO XXV.

QUam modeste, pudenter & non sine ratione tu aliorum opiniones taxaveris, videatur in Dissertat. tua pag. xx. xviii. Castig. ix. & alibi.

DEFENSIO XXVI.

ÆQue felix Arithmeticus ac Chronologus es. Primo mutas hypothesin quam ipse tamen mihi præscripseras, & dicis: *alius itaque instituendus est calculus*; ne nimirum tu cum tuis 350 turpi in errore deprehendaris. Ego etiam scivi alium instituendum calculum: sed quia tu præscribebas mihi modum, eum adeoque te erranté

& cespitantem sequebar, donec propria confessione agnosceres alium instituendum esse calculum. Dicis *Regula trium & regula quinque locum hic non habet*. Et mox tamen ipse uteris Regula triũ: *sic faciendum: 72 dant 600000, ergo singuli dant* 8333. Nam quod addis ⅓ id nimis curiosum est. Non generantur homines qui tantum una tertia parte constent. Nisi pygmæos intelligas. Quid ergo in meo calculo, qui ex regula trium & quinque procedit, peccatum est? *Si hic tuus calculus procederet ut ex sex spatio centum annorum nascerentur* 23255. *jam ex iisdem illis sex spatio ducentorum annorum procrearentur viri* 90132504. Ita omnino se res habet, neque aliter orbis terrarum hominibus impleri potuit. An tibi nonaginta milliones ut vocant Arithmetici, numerus adeo crassus & abnormis videtur? Martinius putat in sola Sina hominum reperiri ducentos milliones & amplius. Quod autem talis multiplicatio statuenda sit, te Diodorus Siculus docere potest, (si tamen te doceri patiaris à Siculo, qui ne parenti quidem tuo credere vis) ubi rationẽ reddit cur Ninus tantum exercitum ducere potuerit. Sunt igitur ineptiæ meræ quibus te Arithmeticus tuus instruxit; nam ex falsis hypothesibus procedunt, adeoque mapalia facis.

facis. Metuis autem ne secundum calculum meum *tam immensus fiat hominum numerus ut ne omnes quidem quotquot in orbe sunt viri summam hanc æquent.* Alibi arcam struis tam longam & latam & enormem ut non tantum sufficiat *toto animalium generi, sed etiam facillimè capere possit omnes quotquot hoc nostro seculo toto terrarum orbe reperiuntur homines, & alimenta ad aliquod etiam annos sufficientia.* Intra hanc igitur arcam potes recondere immensum illum hominum numerum, cui ipse occasionem præbuisti dum me jubebas ita calculum ponere: *Ex 72 fiunt viri 600000 spatio annorum 215, quæritur quot viri nascantur è sex spatio annorū centum.* Sed non est quod metuas nimiam fore multitudinem virorum, si secundum regulam trium aut quinque multiplicentur. Deus enim tribus magnis falcibus luxuriem illam singulis ætatibus resecare solet, peste, fame & bello. Quot myriades hominum paucis annis in Sina bello Tartarico perierunt? Europa quantum attonsa, continuo XL annorum bello? Redi ergo ad furnum laterarium cum tuis 350. ego pergam in struenda turri & regnis quinquaginta condendis.

DEFENSIO XXVII.

IN multiplicatione generis humani post diluvium id tantum reprehendere potes quod fœminas omisi. Subintellexi autem, non secus ac cum ex 72 animabus 600000 geniti dicuntur, & tu paulo ante ex tribus Noachi filiis homines 862488 natos supputas. An ergo hi tres quoque sua sponte fuere fœcundi absque conjugibus? vel utriusque sexus? Tribue igitur unicuique parem numerum fœminarum, & omnia clara erunt. Quæ de concubinatu dicis, adeo frigida sunt ut metuam ne ipsis caniculari bus opus habeas veste pellibus suffulta. Negas per polygamiam liberos multiplicari. Negas ergo ex Agar, Lea, Zilpa, Ketura, quæ concubinæ fuerunt, amplissimas nationes fuisse propagatas. Non igitur absurdum est dicere primos illos Patriarchas fuisse concubinarios, idque ad incrementum generis humani fecisse. Te vero nasutum, qui omnes mulieres uni Patriarchæ nupsisse olfecisti.

DEFENSIO XXVIII.

COrruptum dicis Africanum Scaligeri. Corrige ergo eum, mihi tum non vacabat omnes Biblio-

Bibliothecas excutere, tuum qui in otio consenescis hoc est munus. χοῦς & ἄσβολος Græcis idem esse dicis. Quid hoc ad כוש Hebræorum? an secundum te Chus filius Chami appellatus fuit à voce Græca χοῦς? Tibi probandum erat כוש significare ἄσβολον: hoc vero nunquam probabis. Aliud etiam Græcis est χοῦς, aliud ἄσβολος. χοῦς proprie est humus egesta, agger, terra diffluens & fusilis, etiam pulvis. Vide Herodianum lib. 8. cap. 4. ἄσβολος autem fuligo, favilla. Hæc multum differunt. Et tamen tantus Græcus es, ut etiam ἤπειρον neges terram significare, sive insula sit, sive continens.

DEFENSIO XXIX.

QUamdiu negare non poteris Chusum Susianes & Chutæorum conditorem esse, non desinam ego ex Chusæis Chaldæos facere. Ipse Bochartus Chaldæos quidem à Chaſed per περίληψιν deducit, sed alibi, secutus Strabonem cum Chalybibus eosdem facit.

DEFENSIO XXX.

SEptimum ætatis annum agebat tum Alexander Magnus. Non magnus ergo sed parvus, adeoq; manet tua ἀνιστορησία, qui Ægyptiorum regnum

ad tempora Alexandri Magni (id eſt non in cunis vagientis ſed jam regnantis ac bellum contra Perſas gerentis) extendiſti. Niſi forte Alexandrum ſeptennem jam Magnum fuiſſe exiſtimas.

DEFENSIO XXXI.

Cum planè fabuloſi ſint illi priſci Aſſyriorum Heroës, *Laoſthenes*, *Dercylus*, *Eupacmes*, *Panyaſis*, *Lampraes* & alii, quid eſt quod adeo obſtinatè litigas de nominibus eorum ? Si non vis credere nomina *Lauſthenes*, *Dercylus*, *Lampraes* & alia eſſe Grçca, per me licet credas eſſe Slavonica. Inde excurris in præfatiunculam quandam, quam olim, rogatus à Typographo, in Boxhornii Origines ſcripſeram & in ea mira ac magna arcana te reperiſſe putas de Leophoro & Chœroboſco. Sed φίλτατον κάρα tu committis μετάβασιν εἰς ἄλλο γένος. De ætate mundi quæritur & authentia Codicis Hebræi, non de Leophoro & Chœroboſco. Nunc ergo non vacat tuum Choroboſcum an ſit ſcrofipaſcus, nec Leophorum an ſit via publica examinare. Id tibi ingenue fateor; me Leophorum, ſi quidem non Gramaticus, ut ego putaram, deceptus etiam nomine Leocharis, ſed via publica fuit, impoſterum tecum ſtrenuè conculcaturum.

rum. In Chœrobosco nondum tibi assentiri possum. Nam profecto Σαλαμὸς lingua Scythica significat χοιροβοσκὸν, non quidem illum Gramaticum cujus tu natales & præclara facinora pandis, sed scrofipascum. Cęterum tanti non est illa λεώφορος vel ille χοιροβοσκὸς, ut propterea inter nos litigemus.

Inde Herodotum & Diodorum corrigis ac mille annis eorum Annales adauges. Valde liberalis es. Tibi mille anni exiguum videntur pondus habere. Quid si in annalibus Serum quoque exciderint aliquod millenarii? sed illos solos statuis incorruptos ad nos venisse; reliquos omnes Codices, etiam hebræa Biblia, corruptos esse. Strabonis locum omittis; id mihi satis est. Nam ita soles prætermittere quæ elevare non potes.

DEFENSIO XXXII.

Non potest Martinius probare Annales Sinenses, nisi ab Ecclesia Romana hodierna deficiat ad Seras, & amplectatur religionem Cungfutii. Scribit ille Annales Sinensium prout reperit, non tamen fabulas probat. Hæc adeo clara sunt ut mirer tuam pervicaciam. Poteris ipsi scribere, simulque ejus sententiam rogare.

DE-

erroris arguere quæ calculum Hebræum sequitur. Plus tamen fidei apud me reperit Martinius quam apud te. Tu enim credere non potes, quod ipse ex Sinensium Annalibus tradit, nomen Sinæ à Cina familia fluxisse, & nullam extra murum Sinensem Catayam esse.

DEFENSIO XXXVI.

TU elefantos, ego muscas venor. Et tamen anni 1020. quibus aberrasti in Catalogo Regum Sericæ non sunt muscæ. Annales Sinensium quam veri sint, denuo te remitto ad loca Martinii, quibus addere potes narrationem illam lepidam de Lauzu qui Cungfutio fuit σύγχρονος, & quem tradunt octoginta annis in parentis alvo gestatum priusquam nasceretur. Hui elefantum, quem si tu venari potes, & ostendere ejus exemplo *annales Sinensium adeo sibi constare, adeoque certis & indubitatis niti argumentis, ut si horum fidem in dubium vocare velimus, nihil demum sit futurum de quo dubitare non possimus*: tum ego cum Domitiano omnes muscas venabor, & tuo illi elefanto escam suppeditabo.

DEFENSIO XXXVII.

Ecquando tandem finem facies urſorum tuorum roſcidorum? Si tu eos non vidiſti in Sylvis Sueciæ, eas in Ruſſiam, & ibi reperies non paucos ſed innumeros. De pluviis nondum ineptire deſinis. Si nubes ſunt altiſſimis montibus inferiores, quomodo in diluvio aquæ ex nubibus cadentes potuerunt quindecim cubitis eos exſuperare? Hinc Theologi negant diluvium naturales cauſas habuiſſe. Vide Voetium Diſput. de creat. Quia mihi etiam nolenti obtrudis Collectanea Geographica, cogor ea admittere: ſed impoſterum tua ſcripta quoque collectanea appellabo. Recte dixi *omme punctū in globo circuli centrum ſtatui.* Noſti enim aliud eſſe IN, aliud INTRA. Sed adeo puerilia ſunt quæ adfers, ut non ſit opus reſpondere nugis tuis.

DEFENSIO XXXVIII.

Luculenter probaveram ἤπειρον interdum denotare omne id quod eſt יבשה Hebræis. Tu nihil opponis niſi illud ſolenne, nego. Interpres Thucydidis dicit aliquando hoc nomine univerſam terrã, aliquando terram à mari diſtinctam ſignificari.

ficari. Geta & Antonius diviſerunt Imperium Romanum in duas ἠπείρους. Diviſerunt autem non continentem modo, verum & inſulas. Ergo & inſulæ ſub ἠπείρῳ continentur. Tandem concedis Joſephum erraſſe in etymis; ſed negas indè rectè concludi imperitiam ejus in lingua Hebræa. Si Varro & Plato tam turpem errorẽ commiſerunt, prout Joſephus in voce ῥάβηλος, profecto hic in Græca, aliter in Latina lingua imperitiam ſuam oſtendiſſent. Aliud eſt errare in etymis, aliud id ipſa lingua & vocabulis. Joſephus autem errat in ipſis vocabulis, qui toties dicit vocem aliquam τῇ ἑβραίων γλώσσᾳ id ſignificare quod minimè ſignificat. Ruben ipſi eſt ἔλεος θεοῦ, Simſom ἰσχυρὸς, Nephtalim εὐμηχάνητος, Zabulon ἐνεχυρασμένος εὔνοια, Mara & Benjamin ἐδωνή, Naomi εὐτυχία, Jeruſalẽ ἱερὸν & σόλυμα, Cabul οὐκ ἀρέσκον, Hebel πένθος, Euphrates ἄνθος, Tigris μετὰ στενότητος ὀξὺ. Oſtende mihi ſimilem Platonis & Varronis in lingua Græca & Latina imperitiam. Et cur Capello non credis, qui Joſephum non modo infantem in lingua Hebræa, ſed & ejus plane ignarum fuiſſe ſtatuit? Cum tamen alios ad ejus lectionem velut Siſyphi ſaxum perpetuo volvendum releges ac velut Caucaſo Prometheum alliges, tamdiu

donec discussa ingenii nebula lumini assuefiant.

DEFENSIO XXXIX.

Tu diluvium tuum, credo, hausisti è popina qui nunquam nisi versibus Manilianis saturatus, ac stomacho esca etymorum Josephi, præsertim nomen Rubenis ex lingua Hebræa interpretantis, confirmato ad scribendum te accingis. Ita tandem tu non muscarum, sed elefantarum venator dum me frustra per tuas stramineas casas, ad lassitudinem usque & anhelitum, æstivè amictus persequeris, non sane elefantas sed muscas vel culices vel si quid levius istis, cepisti. Unum addo locum Capelli, ex quo videre potes qualem ille Josepho linguæ Hebrææ peritiam adscribat. Is igitur Criticæ pag. 571. Philonem & JOSEPHUM asserit in lingua HEBRÆA INFANTES PLANE FUISSE, si modo QUID OMNINO HEBRAICE SCIVISSE dicendi sunt. I nunc, & dic *ex meo capite primum prodiisse Josephum Hebraicè nescisse.* Quantum autem ei in exoticis tribuendũ, Bochartus te docebit lib. II. Geogr. cap. XXVI. *Tot Josephi sphalmata tam paucis verbis, docent illi scriptori fidem non esse temere adhibendam, cum versatur in exoticis.* Vale.

Leidæ 14 Jul. 1659.

FINIS.